

A LEGKÜLSŐ RÉGIÓK

Az Európai Unió legtávolabbi régiói, az ún. „legkülső régiók”, vagyis Guadeloupe, Francia Guyana, Réunion, Martinique, Mayotte és Saint-Martin (Franciaország), az Azori-szigetek és Madeira (Portugália), valamint a Kanári-szigetek (Spanyolország) fejlődésének támogatására külön intézkedések léteznek. E támogatás célja az e régiók kivételes földrajzi helyzetéhez kötődő nehézségek enyhítése.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 349. és 355. cikke.

HÁTTÉR

Néhány uniós tagállam területének egy része a bolygó Európától távol eső területén helyezkedik el. E régióknak, az ún. legkülső régióknak földrajzi adottságaikkal kapcsolatban számos nehézséggel kell megküzdeniük, különösen: a távoli fekvéssel, a szigetjelleggel, a kis területtel, valamint a kedvezőtlen domborzati és éghajlati viszonyokkal. E régiók gazdaságilag nagymértékben függenek néhány terméktől (gyakran mezőgazdasági terméktől vagy természeti erőforrástól). E jellemzők korlátot szabnak jövőbeli fejlődési potenciáljuknak.

Jelenleg kilenc legkülső régió létezik:

- öt francia tengerentúli megye – Martinique, Mayotte, Guadeloupe, Francia Guyana és Réunion;
- egy francia tengerentúli közösség – Saint-Martin;
- két portugál autonóm régió – Madeira és az Azori-szigetek;
- egy spanyol autonóm közösség – a Kanári-szigetek.

Hangsúlyozni kell, hogy a legkülső régiók nem egyeznek meg az EU tengerentúli országaival és területeivel. Huszonöt olyan tengerentúli ország és terület létezik, amelyet az alábbi tagállamok valamelyikéhez alkotmányos kötelekek kötnek: Dánia, Franciaország, Hollandia és az Egyesült Királyság. A tengerentúli országok és területek nem részei az egységes piacnak, ezért a harmadik országokra vonatkozó kereskedelmi, különösen származási, egészségügyi és növény-egészségügyi előírásoknak és biztonsági követelményeknek kell eleget tenniük. A 2013. november 25-én elfogadott 2013/755/EU tanácsi határozat szabályozza az EU társulási kapcsolatait a tengerentúli országokkal és területekkel. A Lisszaboni Szerződés 355. cikke lehetővé teszi az Európai Tanács számára, hogy az érintett

tagállam kezdeményezésére az adott francia, dán vagy holland tengerentúli ország és terület (azaz legkülső régió vagy tengerentúli ország és terület) jogállását a Szerződés módosítása nélkül módosítsa. Saint Barthélemy például 2011 végéig legkülső régió volt, azonban 2012-ben tengerentúli ország és terület lett. 2014-ben az ellenkezője történt Mayotte-tal, amely tengerentúli ország és terület volt, de egy tanácsi határozattal legkülső régió lett.

Táblázat: A legkülső régiók adatai

	Távolság a nemzeti fővárostól (km)	Terület (km ²)	Népesség	Egy főre jutó GDP az uniós átlag százalékában (EU=100) (*)
EU-28	-	4 407 569,1	508 450 856	100
Franciaország***	-	633 186,6	66 415 161	106
Portugália	-	92 226,0	10 374 822	77
Spanyolország	-	505 944,0	46 449 565	90
Azori-szigetek	1 548	2 322,0	245 766	69,2
Kanári-szigetek	1 850 (a szigetek átlaga)	7 445,0	2 135 722	78,2
Guadeloupe	7 578	1 681,6	393 392	73,1
Francia Guyana	7 841	83 533,9	262 527	58,4
Madeira	1 041	802,0	256 424	73,39
Martinique	7 641	1 128,0	376 847	77,03
Réunion	9 921	2 503,7	850 996	69,92
Saint-Martin (**)	6 700	86 (53 a francia oldalon)	36 457	-
Mayotte	8 444	374,0	235 132	30,75

(*) 2015-ös adatok, kivéve az Azori-szigeteket, Madeirát és Martinique-et (2014), valamint Guadeloupe-ot (2016); Források: Eurostat, Statistics Portugal.
(**) Források: INSEE (Franciaország), 2015 és Ministère Français des Outre-Mer; nem áll rendelkezésre friss adat a GDP-ről.
(***) Franciaország teljes területébe a legkülső régiók beletartoznak, a tengerentúli országok és területek azonban nem.

Forrás: Eurostat 2015.

CÉLOK

A legkülső régiók az európai kontinenstől való jelentős távolságuktól függetlenül az Európai Unió szerves részét képezik, és a közösségi vívmányok területükön teljes mértékben alkalmazandók. Ugyanakkor sajátos földrajzi elhelyezkedésük és az ahhoz kapcsolódó nehézségek miatt az uniós politikákat sajátos helyzetükhöz kellett igazítani.

A szóban forgó intézkedések különösen olyan területeket érintenek, mint a vám- és kereskedelempolitika, fiskális politika, a szabadkereskedelmi övezetek, a mezőgazdasági és halászati politika, valamint a nyersanyagokkal és az alapvető fogyasztási cikkekkel való ellátás feltételei. Az állami támogatásokra és a strukturális alapokhoz és a horizontális uniós programokhoz való hozzáférés feltételeire vonatkozó szabályok szintén e régiók szükségleteihez igazíthatók (például az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) a legkülső régióknak szánt speciális előirányzatok).

Az ERFA speciális előirányzatai mellett a legkülső régiókat a mezőgazdaság területén az EMGA keretében finanszírozott POSEI-programok (a távoli fekvéssel és a szigetjelleggel összefüggő támogatási programok) révén is támogatják (lásd az alábbi táblázatot). E programok két fő intézkedéstípusra helyezik a hangsúlyt:

- egyedi ellátási intézkedésekre, amelyek célja az emberi fogyasztásra, feldolgozásra vagy mezőgazdasági alapanyagként való felhasználásra szánt alapvető cikkek biztosításához kapcsolódó többletköltségek enyhítése;
- a helyi mezőgazdasági termelés támogatását célzó intézkedésekre.

A 2014–2020-as programozási időszakban mintegy 13 milliárd eurót irányoztak elő a legkülső régiók számára az európai strukturális és beruházási (esb-) alapok keretében, az alábbiak szerint:

Táblázat: Az európai strukturális és beruházási alapok legkülső régióknak szánt előirányzatai (2014–2020)

Az esb alapok legkülső régióknak szánt előirányzatai	(milliárd EUR)
ERFA (beleértve a legkülső régióknak és az európai területi együttműködésre szánt speciális előirányzatokat is)	5
Európai Szociális Alap (ESZA) (beleértve az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezést is)	1,9
Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)	1,5
A távoli fekvéssel és szigetjelleggel összefüggő (POSEI) támogatási programok (az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból (EMGA) finanszírozva)	4,6
Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)	0,3
Összesen	13,3

Forrás: Európai Bizottság, a legkülső régiókkal foglalkozó, 4. fórum, 2017. március 30–31.

A 2020 utáni kohéziós politikára vonatkozó javaslatában a Bizottság a legkülső régiók számára elkülönített több mint 1,5 milliárd EUR összegű speciális ERFA-előirányzat folytatását jelölte ki. Az együttműködési programok (Interreg) keretében pedig 270 millió eurót kapnak e régiók.

A LEGKÜLSŐ RÉGIÓKRA VONATKOZÓ EURÓPAI STRATÉGIA

A Bizottság 2017 októberében közzétette a „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” című közleményt (COM(2017) 0623). Ez a stratégia új megközelítést javasol a kilenc legkülső régió egyedi szükségleteinek jobb kezeléséhez. A stratégia abban fogja őket segíteni, hogy új lehetőségeket teremtsenek lakosaik számára, fokozzák a versenyképességet és az innovációt például a mezőgazdaságban, a halászatban vagy az idegenforgalomban, továbbá elmélyítsék az együttműködést a szomszédos országokkal.

A stratégia a következő négy alappillérre épül:

- szoros partnerségen alapuló új irányítási modell;
- támaszkodás a legkülső régiók erősségeire;
- a növekedés és a munkahelyteremtés lehetővé tétele; valamint
- az együttműködés fokozása.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

Annak ellenére, hogy minden arra vonatkozó döntést, hogy mely régiók kapják meg a legkülső régió jogállást, az Európai Tanács hoz meg, a Parlament a legkülső régiók támogatásában igen tevékeny szerepet játszik.

Az Európai Parlament a Tanáccsal azonos hatáskörrel rendelkezik a legfontosabb uniós politikákra, így a regionális, a mezőgazdasági, a halászati és az oktatáspolitikára vonatkozó jogalkotás terén. Munkája során figyelembe veszi a legkülső régiók sajátos helyzetét, és támogatja a fejlődésük elősegítését célzó kezdeményezéseket.

A 2014–2020-as szabályozási keretről szóló tárgyalások során a Parlament azt az elvet támogatta, hogy a legkülső régiókat eltérő módon kell kezelni a társfinanszírozási ráták vonatkozásában, és hogy a vállalkozások termelőberuházásaira vonatkozóan külön ERFA-rendelkezéseket és az európai területi együttműködés (ETC) programjai kapcsán egyedi szabályokat kell alkalmazni esetükben. A Parlament továbbá 2014-ben elfogadott egy állásfoglalást „a legkülső régiók lehetőségei fejlesztésének a strukturális alapok és a többi uniós program közötti szinergiák megteremtése révén történő optimalizálásáról”. Az állásfoglalásban emlékeztetett a legkülső régiók egyedi jellegzetességeire és hangsúlyozta, hogy szinergiákra van szükség a strukturális alapokból és az olyan uniós szintű programokból származó támogatások között, mint a Horizont 2020, a LIFE+ és a COSME.

A Parlament nemrégiben elfogadott egy saját kezdeményezésű jelentést a legkülső régiókról, amely az EUMSZ 349. cikkének végrehajtására összpontosít, olyan területekkel foglalkozva, mint az uniós kereskedelempolitika, tengerészeti politika, halászat és kék növekedés, kohéziós politika, környezetvédelem és energia.

Filipa Azevedo / Marek Kołodziejcki
05/2019

